

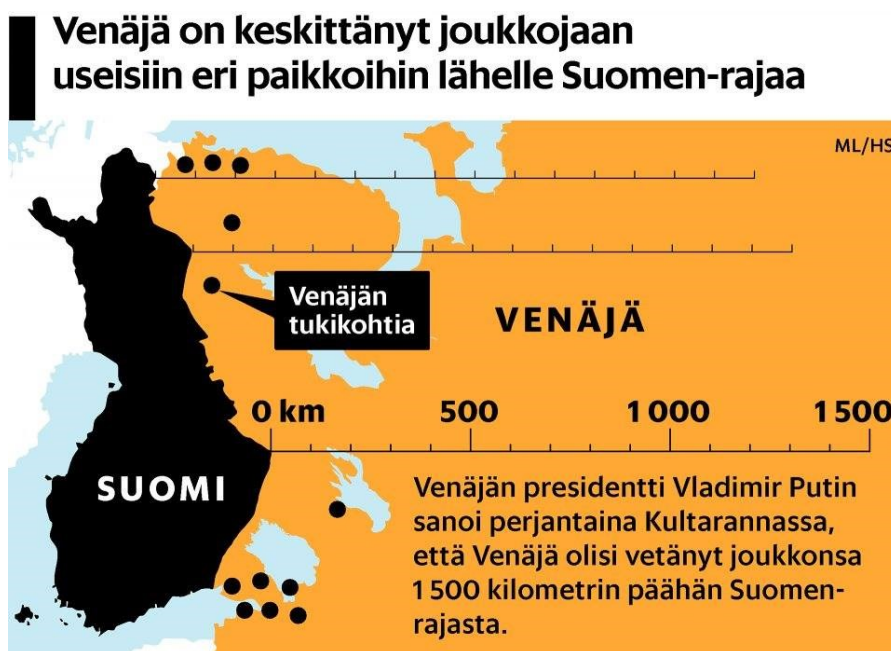
DE POT VERWIJFT DE KETEL

Door Victor A.C. Remouchamps. Luitenant-kolonel der Artillerie (b.d.)

Militair en politiek analist

Op 6 juni verklaarde de Russische minister van Buitenlandse Zaken Sergeij Lavrov, tijdens een bezoek aan zijn Finse collega Timo Soini, dat hij hevig verontrust was over de “militaire ontwikkelingen” aan Ruslands grenzen en dat wanneer deze niet zouden stoppen, Rusland niet nader genoemde maatregelen zou nemen om hier op een adequate manier op te reageren. Die opmerking had een kwalijk en agressief karakter, want er werd bovendien duidelijk gemaakt dat hij de Finnen en de Zweden daarmee waarschuwde dat eventuele aansluiting bij de NAVO “consequenties” zou hebben.¹ Met de “militaire maatregelen die de NAVO zich permitteerde” werd de jaarlijkse oefening BALTOPS 16 bedoeld, die voor de eerste keer in de geschiedenis op Fins grondgebied werd gehouden.

De ontwikkeling dat Finland en Zweden nauwere banden met de NAVO nastreven, is een logisch gevolg van de door Rusland opgevoerde internationale spanning door haar agressie tegen Georgië in 2008 en Oekraïne in 2014. Putin verklaarde na afloop van de ontmoeting, tussen Lavrov en zijn Finse tegenvoeter dat er geen enkele Russische eenheid binnen een afstand van 1500 kilometer van de grens tussen Rusland en Finland was en er dus ook geen enkele reden was voor Finland om zich over haar veiligheid zorgen te maken. Een antwoord van de Finnen kwam per kerende post, met als bijlage een kaart waarop de locaties en namen van de eenheden, alsmede de namen van hun commandanten stonden vermeld.

Deze informatie werd ook doorgespeeld aan een paar dagbladen.

Uiteraard reageerde het Kremlin furieus en beschuldigde het Westen - met name de Amerikanen - er van keer op keer verdragen te schenden, die tussen Rusland en het Westen

1. Lavrov zei letterlijk: “Here we will invoke Russia’s sovereign right to ensure its security with measures adequate to the current risks. I am confident that our Finnish friends and neighbors also understand this”.

waren getekend. Rusland stelde dat Amerika had toegezegd dat de NAVO niet verder naar het oosten zou uitbreiden. Robert Zoellick die destijds als ambtenaar van het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken betrokken was bij de onderhandelingen over het verdrag inzake de eenwording van Duitsland, spreekt dit echter tegen.

In een essay over het verdrag² beschrijft hij dit als volgt:

"In recent years, some have argued that U.S. commitments to the Soviets included a promise not to enlarge NATO. I adamantly disagree, in part because I recall anticipating the possibility of Poland and others joining NATO and so I wanted to avoid taking any action that would preclude that option. Shevardnadze has stated that the United States did not rule out NATO's enlargement."

Op 7 mei 2008 zei Michael Gorbatsjov in een interview met de Britse krant *The Daily Telegraph*, dat een dergelijke toezegging wel degelijk was gedaan.

"The Americans promised that NATO wouldn't move beyond the boundaries of Germany after the Cold War but now half of central and eastern Europe are members, so what happened to their promises? It shows they cannot be trusted."

In een interview in 2014 weersprak hij dat echter weer.

Op de vraag: **"Why didn't you insist that the promises made to you – particularly U.S. Secretary of State James Baker's promise that NATO would not expand into the East – be legally encoded? I will quote Baker: 'NATO will not move one inch further east'."**,

antwoordde hij als volgt: *"The topic of 'NATO expansion' was not discussed at all, and it wasn't brought up in those years. I say this with full responsibility. Not a single Eastern European country raised the issue, not even after the Warsaw Pact ceased to exist in 1991. Western leaders didn't bring it up, either"*.³

Dus kort en bondig, er bestaat geen enkele notule van dit soort afspraken die tijdens de onderhandelingen zijn gemaakt.

Rusland verwijt de Amerikanen tevens dat ze de afspraken **schenden**, die gemaakt zijn in 1990 tijdens onderhandelingen over het Verdrag ter Beperking van de Conventionele strijdkrachten (het CFE Verdrag⁴). In de finale versie stond dat de NAVO geen bases zal inrichten in Roemenië en Bulgarije. NAVO-zegslieden spreken dit tegen en stellen dat de bases niet zijn bedoeld om troepen op permanente basis te herbergen, doch dat de eenheden op rotatiebasis zijn gestationeerd. In krantenberichten stond een reportage in *The Washington Post* dat beide landen in 2006 overeenkomsten met de VS hebben gesloten over het inrichten van permanente bases onder Amerikaans beheer. In 2007 stapte Rusland uit het verdrag, omdat dit volgens president Putin "verouderd" was en de Russische strijdkrachten hierdoor te veel beperkingen werden opgelegd.

---

² 'Two plus four: The lessons of German unification', Robert B Zoellick. *The National Interest*; Fall 2000; 61; ProQuest Social Science Journals, pg. 17

³ http://rbth.com/international/2014/10/16/mikhail_gorbachev_i_am_against_all_walls_40673.html

⁴ Het verdrag werd getekend in Parijs op 19 november 1990 door 22 landen. Deze werden verdeeld in twee groepen. De 16 NAVO-landen: België, Canada, Denemarken, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, IJsland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Portugal, Spanje, Turkije, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten. De andere partij waren de zes landen van het Warschaupact: Bulgarije, Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Polen, Roemenië en de Sovjet-Unie.

De Amerikanen op hun beurt stellen dat Rusland zich al bijna 20 jaar niet aan het gestelde in het verdrag houdt. Dit betrof ten eerste de hoeveelheid militair materieel in het Noord-Kaukasus Militair District, ten tweede de omvang van de Russische troepen in Georgië en ten derde de Russische troepen in Moldavië die daar waren gestationeerd zonder toestemming van de Moldavische autoriteiten.⁵

In maart 2015 gaf Rusland een verklaring uit dat het zich had teruggetrokken uit het verdrag, als reactie op de Amerikaanse plannen om een 'schild' tegen ballistische raketten in Oost-Europa te plaatsen.

Rusland verwijt de Amerikanen ook, dat ze door het plaatsen van het anti-raketschild in Roemenië het INF-verdrag zouden schenden.

In het verdrag staat dat nucleaire en conventionele raketten en kruisraketten met een bereik van 500 tot 5500 kilometer vernietigd moeten worden. Op 1 juni 1991, de verstrijksdatum van het verdrag, waren er in totaal 2692 van zulke wapens vernietigd, 846 van de Verenigde Staten en 1846 van de Sovjet-Unie. Beide landen waren in hetzelfde verdrag overeengekomen dat ze elkaars militaire installaties mochten inspecteren. President Obama schreef in een brief aan president Poetin dat Rusland zich schuldig maakt aan het schenden van dit verdrag door het testen van het R-500 kruisvluchtwapen.⁶ De eerste officiële beschuldigingen zijn in 2014 geuit en worden sindsdien door de VS herhaald.

De eerste afspraak die in februari in Minsk is gemaakt over Oekraïne, betreft een staakt-het-vuren dat moest ingaan op 15 februari 2015. Ten eerste gingen de gevechten door tot 20 februari 2015. Ten tweede is deze afspraak sindsdien door de door Rusland gesteunde separatisten enkele duizenden keren geschonden. Zo vielen er volgens Oekraïense bronnen tussen 15 februari en 4 december 2015 op slechts 47 dagen geen doden en gewonden aan Oekraïense zijde.

Ook de tweede afspraak, terugtrekking van de zware wapens (100mm en meer), is geschonden door de separatisten. Tussen 24 augustus en 1 december 2015 werden Oekraïense stellingen volgens dezelfde bronnen 55 maal met zware wapens beschoten. Ten slotte hebben beide partijen in het conflict zich niet gehouden aan de afspraak gijzelaars en onrechtmatig vastzittende personen vrij te laten.⁷

Ook verwijt de NAVO Rusland zich niet aan het Document van Wenen te houden (het "Vienna Document").

Het Document van Wenen is een overeenkomst tussen de landen van de OVSE met als doel maatregelen te implementeren, die het vertrouwen tussen en de veiligheid van de lidstaten vergroten. Het Document wordt periodiek geactualiseerd. De huidige versie is van 2011. Een van de maatregelen is het vooraf informeren van andere landen over oefeningen waaraan meer dan 9000 militairen deelnemen, tenzij deze oefeningen bedoeld zijn om de paraatheid en reactiesnelheid van de betrokken eenheden te testen (zgn. *snap exercises*).

Volgens de NAVO houdt Rusland geregeld *snap exercises* met tienduizenden militairen zonder andere landen vooraf te waarschuwen. Sommige ervan vinden plaats dicht bij het grondgebied van NAVO-landen. De NAVO noemt deze praktijken een schending van de

---

⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Treaty_on_Conventional_Armed_Forces_in_Europe

⁶ <http://www.nipp.org/wp-content/uploads/2014/11/Confirmation-of-Russian-Violations-of-the-INF-Treaty8.pdf>

⁷ <http://euromaidanpress.com/2016/02/13/12-months-of-minsk-2-looking-back-at-a-year-of-violations/#arvlbdata>

geest van het Document van Wenen. Te meer omdat de Russische bezetting van de Krim onder het mom van een *snap exercise* is georganiseerd.⁸

Ook schendt Moskou de vervolgafspraken uit het MINSK-II overleg.

Bovendien houdt Rusland zich niet aan ten minste drie punten uit het Boedapest Memorandum.⁹

In dit memorandum bevestigen Wit-Rusland, Kazachstan en Oekraïne dat zij partij worden bij het Non-Proliferatieverdrag. Dit houdt in dat deze drie landen hun nucleaire wapens overdragen aan Rusland. In ruil daarvoor geven Rusland, de VS en het VK de onderstaande garanties aan deze drie landen.

- a. Het respecteren van de onafhankelijkheid, soevereiniteit en de bestaande grenzen van Wit-Rusland, Kazachstan en Oekraïne.
- b. Afzien van het dreigen met of gebruiken van geweld tegen de drie genoemde landen.
- c. Afzien van economische druk op de drie genoemde landen om hun beleid te beïnvloeden.
- d. Het onmiddellijk nemen van initiatief om maatregelen van de VN- Veiligheidsraad in gang te zetten als één of meer van de drie genoemde landen slachtoffer wordt/worden van nucleaire aanval of de dreiging hiermee.
- e. Afzien van het gebruik van nucleaire wapens tegen de drie genoemde landen.
- f. Onderling overleg te plegen als er vragen rijzen over de bovenstaande punten.

Bovendien schendt Rusland artikelen uit het Handvest van de Verenigde Naties en de Verklaring van Helsinki

De bekendste schending is de Russische annexatie van de Krim in 2014 en de daaropvolgende steun aan de rebellen in Oost-Oekraïne. Volgens Thomas Karako van het *Center for Strategic and International Studies* (CSIS) is dit een schending van de verplichtingen die voortvloeien uit het Handvest van de Verenigde Naties, van de verplichtingen die voortvloeien uit het De Verklaring van Helsinki van 1975 en van het Boedapest Memorandum van 1994.¹⁰

In de preambule van het Handvest beloven de ondertekenaars¹¹ het volgende :

- a. Verdraagzaamheid te betrachten en in vrede met elkander te leven als goede naburen, en...
- b. Onze krachten te bundelen ter handhaving van de internationale vrede en veiligheid en door het aanvaarden van beginselen en het invoeren van methodes te verzekeren, dat wapengeweld niet zal worden gebruikt behalve in het algemeen belang, en gebruik te maken van internationale instellingen voor de bevordering van de economische en sociale vooruitgang van alle volken.

Bovendien luidt de tekst van Artikel 4 van het Handvest als volgt:

---

⁸ http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_111767.htm

⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/Budapest_Memorandum_on_Security_Assurances

¹⁰ <https://www.csis.org/analysis/putin%E2%80%99s-treaty-problem-lessons-russia%E2%80%99s-inf-treaty-violations> (29 juli 2014).

¹¹ <http://www.unric.org/nl/handvest>

In hun internationale betrekkingen onthouden alle Leden zich van bedreiging met of het gebruik van geweld tegen de territoriale integriteit of de politieke onafhankelijkheid van een staat, en van elke andere handelwijze die onverenigbaar is met de doelstellingen van de Verenigde Naties.

Rusland heeft niet in de geest van dit laatste artikel gehandeld in het geval van de Krim en Oost-Oekraïne, maar ook wat betreft de conflicten tussen Rusland en Georgië (oorlog in Zuid-Ossetië en Abchazië begin jaren '90 en 2008). Ook het Russische optreden in Moldavië waar sinds 1990 het 14e Russische Leger in het zich onafhankelijk verklaard hebbende Transnistrië verblijft, is een schending van het Handvest.

En tot slot handelt Rusland in strijd met de Verklaring van Helsinki¹² in de gevallen die bij het VN Handvest zijn genoemd en waar onder meer de volgende passages staan opgenomen:

- a. *The participating States will respect each other's sovereign equality and individuality as well as all the rights inherent in and encompassed by its sovereignty, including in particular the right of every State to juridical equality, to territorial integrity and to freedom and political independence. They will also respect each other's right freely to choose and develop its political, social, economic and cultural systems as well as its right to determine its laws and regulations.*
- b. *The participating States regard as inviolable all one another's frontiers as well as the frontiers of all States in Europe and therefore they will refrain now and in the future from assaulting these frontiers.*
- c. *The participating States will respect the territorial integrity of each of the participating States.*
- d. *The participating States will settle disputes among them by peaceful means in such a manner as not to endanger international peace and security, and justice*
- e. *The participating States will refrain from any intervention, direct or indirect, individual or collective, in the internal or external affairs falling within the domestic jurisdiction of another participating State, regardless of their mutual relations.*

Het ziet er dus naar uit dat de schendingen van afspraken en verdragen door Rusland meer regel dan uitzondering zijn. De beschuldigingen aan het Westen en met name de Verenigde Staten van Amerika, komen dus voornamelijk uit de propagandamachine van Putin.

DE POT VERWIJLT DE KETEL.....

---

¹² <http://hrlibrary.umn.edu/osce/basics/finact75.htm>